

II. PARACLISERUL

TRAGEDIE ÎN TREI TABLOURI

TABLOUL I

PERSONAJE:

PARACLISERUL aprinde luminări. Mai tânăr la început,
mai bătrîn la urmă — cum trece vremea !

PAZNICUL surd

Decor inspirat din viața catedralelor. Ultima catedrală văzută de scenograf. Văzută din interior, cu un ochi atent la fuga stilului gotic. Senzație de prea mult spațiu și prea puțin timp.

Pe rozetă : cele patru anotimpuri de Brueghel cel Bătrîn, care se vor vedea, din cînd în cînd, prin intermediul unui reflector.

Paracliserul, undeva lingă ușă, se uită fix la ușă. Ca și cînd ar aștepta să vină cineva. Nu mai vine nimeni la catedrală, e limpede. Omul dă din cap, privește la pereți, clatină iar capul, merge spre altar și se întoarce cu o luminare. O pune jos, mai aduce una, apoi alta, cîteva brațe.

PARACLISERUL (*în mijlocul catedralei, cu o luminare aprinsă în mînă*) : Parcă ar arde o albină... Flacăra o ia în sus, fumul o ia în lături. Se depune pe pereți : semn că flacăra și-a găsit adevăratul ei drum. În sus.

- (*Privind în jur.*) Pietrele acestea sînt îngrozitor de noi ! Îngrozitor de neafumate. Rînjesc ca niște dinți de drac.
- (*Trist.*) Aici, nici o lumină n-a ajuns în cer...
- (*Încet, cu durere și oarecare vină în glas.*) Treaba mea e să aprind luminările și... atît. Am grijă de sfeșnice și cădelnițe. Le pun oamenilor făclia în mînă, și atît. Mă retrag într-un colț și mă uit cum se roagă. (*Incearcă să-i vadă cum se roagă.*)
- (*Certîndu-se.*) Cine ai vrea să se roage ?
- (*Schimbînd lumînarea în mîna cealaltă, ca și cînd l-ar durea.*) Aici nu mai intră nimeni.
- (*Rizînd.*) Numai eu am dat buzna.
- (*Grav.*) Adică, m-am pomenit aici. M-am pomenit cu lumînarea-n mînă și cîntînd : „Veșnica pomenire !“
- (*Chinuindu-și memoria.*) De cînd mă știu, nu-mi amintesc să fi văzut și pe altcineva intrînd.

- (*În taină.*) E o catedrală uitată. Oamenii atît s-au istovit clădind-o, încît cum i-au pus moțul săgeții în vîrf, cum au uitat-o. Începuseră s-o uite de mult, de secole, iar în clipa aceea uitarea s-a produs, totodată, instantaneu.
- (*Imitînd.*) „Bine c-am făcut-o și pe asta” — au zis, și-au început să se gîndească la altceva. În orice caz, nu la altă catedrală. Nu se mai fac catedrale. Asta e ultima. Iar eu sînt ultimul.
- (*Rîzînd.*) Paracliserul a rămas ultimul...
- (*Privind îndelung zidurile albe.*) Fumul meu nici nu se simte... Ce și-or fi zicînd ele, pietrele : „Fumul paracliserului — o nimica toată...”
- (*Arătînd flacăra luminării.*) Parc-ar fi apă !
- (*Semn de lehamite.*) Acum, dacă mă ungea cineva paracliser, poate că... Dar nu mi-a spus nimeni să fiu paracliser aici, eu m-am trezit, dintr-o dată... așa... degeaba. Cum se întîmplă... autoungerile.
- (*Scuzîndu-se.*) Știți, catedrala asta e uitată, da, foarte uitată, iar eu sînt un paracliser... voluntar.
- (*Face cîțiva pași.*) Mi-e și frică să umblu noaptea pe caldarîmul catedralei... Pașii (*ascultă*) ...sună a pustiu. Pustiul parcă e mai mare cînd te plimbi prin el.
- (*Meditînd.*) Se dărimă și-asta mîine-poimîine. Vreun cutremur nou, ceva, și atunci... N-a avut credincioși nici măcar cît o broască-țestoasă ! Aia trăiește cîteva secole și tot e mai afumată pe țest cînd moare. Cine naiba s-o fi ținînd cu luminarea după ea ?
- (*Caută ceva la temelie zidului, partea dreaptă, lîngă intrare.*) Uite-o.
- (*Se oprește în fața unei dale mai negre.*) Piatră, pietricică, încep cu tine. (*Ride puțin emoționat.*)
- (*Lipește luminarea de piatră și începe s-o afume.*) Fumul se cuibărește în adîncituri, piatra prinde mușchi și licheni, mușchi fără licheni. Piatra prinde fum.
- (*Ascultînd.*) Cum trece timpul ! Sfir ! Sfiir !
- (*Arătînd spre piatra afumată.*) M-am mai depus pe-o lespede.

- (*Exaltat.*) Flacăra s-a dus în slavă și s-a depus, tot așa, pe un zid de foc — eu lucrez aici la umbra lui.
- (*O nouă luminare. Zîbind.*) Amăgim și noi cum putem.
- (*Cu voce stinsă, privind în sus.*) Iartă-mă, că mă îndoiesc chiar de la prima piatră.
- (*Continuă treaba cu oarecare înverșunare.*) Mai bine, cînd totul se petrece în tăcere. Luminarea arde pur și simplu, nu trebuie să vorbesc cu ea. Respirația noastră, la fel, e o respirație pur și simplu, o respirație fără comentarii. (*Pază.*)
- Credeam c-o s-apuc să isprăvesc pietroiul ăsta mai devreme de-un an.
- (*Invidie.*) Ce mai funingine prin hardughiile alea gotice, pline de țevi ! Bine, ele au atîtea secole... Ele au atîtea generații pe pereți... Eu, oricum, sînt o singură generație...
- (*Parcă-și face-n necaz.*) Vrei, nu vrei... Nu știu cum o fi prin alte părți...
- (*Trece de la această dală la cea vecină.*) Piatra fundamentală am pus-o.
- (*Ride.*) De-acum totul va fi mai simplu. (*Următoarea.*)
- Dacă s-ar stabili într-o zi că, uite, frate, ăsta e centrul cerului, toți ar da buzna aici, s-ar îmbrînci, ar face războaie... care mai de care să se stabilească aici pe zid, să-și facă și case... Piatra asta e ochiul lui Dumnezeu — să se zică —, și toți s-ar întinde pe ea, ca șopîrlele. „Îți intrăm în ochi, Doamne, vezi-ne.” Dar așa, nimeni, nici un fel de grijă.
- (*Tresărînd.*) Să mai aduc niște luminări.
- (*Merge spre grămadă. Iscodind speriat în jur.*) Pe unde-o fi venind ? Pe unde se scurge ? Sau poate picură, clipă de clipă, ca apăsarea unui deget necunoscut pe nodul din gîtlej, umflat de spaimă ?
- (*Căutînd ca pe un ac.*) Eu cred că vine pe jos...
- (*Același joc în sus.*) Și pe sus, totodată... Simt un vârtej în genunchi, care mă călăuzește să-mi frîng genunchii...

- (*Meditînd.*) Muribunzii ar putea, cu ultima suflare, să-nvîrtă niște roți atît de puternice, încît să scoată pămîntul din zona noastră nenorocită. Numai că nu le dă prin gînd să sufle toți odată. Murim dezorganizat, asta e.
- (*Suflînd.*) Împinge catedrala asta într-o altă zonă, nouă...
- (*Mai suflă de cîteva ori.*) Poți? Nu poți!
- (*Studiînd pereții.*) Pietrele nu au fost încă sudate cu fum de rugăciune. Crăpăturile sînt vii.
- (*Zîmbînd.*) Și misterul se strecoară și el pe unde poate.
- (*Pauză.*) În gura fiecărui mort se află o pîlnie prin care se toarnă mister în univers... Eu, oricum, sînt o singură generație...
- (*Concluzie.*) Mai înțelept e să fim foarte atenți cu pietroiiul nostru...
- (*Se întoarce lîngă dală. Gest de uituc.*) Plecasem după luminări.
- (*Se duce la grămadă. Ia două luminări și face un fel de pîrghie. Pune cîteva luminări pe capătul pîrghiei și le aruncă în sus.*) Iar dacă-i măresc acum și mai mult brațul ăsta...
- (*Privînd fix undeva.*) Cine ești la capătul pîrghiei celei mari, cu o rază sub picior? Și abia apeși pe ea cu pulsul tălpii de aer, și soarele sare într-un răsărit ritmic, pentru că brațul pîrghiei e lung cît vecia? Te lași puțin cu cotul pe ea, gîndindu-te la ale tale, și pămîntul se ridică pînă-n vîrfurile frunzelor. Pînă în vîrfurile mele. Munții încep să se-nvîrtă în gîșua vulturului, ajutîndu-i mistuirea — pentru că brațul pîrghiei e dincolo de orice-nchipuire. Iar dacă-l mai lungim puțin, nici nu trebuie să mai fie nimeni la celălalt capăt: mișcarea se va face de la sine. O adiere, un trosnet — mecanismul merge singur. (*Cu pîrghia, aruncă luminări în sus.*)
- (*Solemn.*) Eu mă uit — și stelele răsar pe altă planetă. Eu vorbesc, și tună și fulgeră pe altă planetă. Sînt slăbănog ca o furnică, dar forța mea crește

- însăpămîntător pe altă planetă. Și sînt Dumnezeu acolo — fără să știu.
- (*Încercînd să minimalizeze.*) Poftim ce-mi trece prin cap! Eh, gînduri, împinse pînă-n pinzele albe.
- (*Oprindu-se din lucru.*) Eu aș vrea să înalț un imn pinzelor albe. Acestor formidabile pinze albe — pînă în care ne-a fost dat să gîndim. Pot fi de nori, pot fi de aer mai rar, pot fi de prăpastie absolută. Noi trebuie să ne împingem pînă acolo. Să ne-aruncăm cu soarta înainte. Pînă în pinzele albe...
- (*Resemnăt.*) Și după aceea cădem jos, frînți și învinși pe fundul corăbiei noastre, să tragem la galere. Pe fundul coșciugului să tragem la galere.
- (*Ia două luminări; aprinde una.*) Cine mă ajută să trag la galere prin oceanul ăsta de fum?
(*Mai ia cîteva luminări, se întoarce la lucru. Un timp, tăcere.*)
- (*Tehnicist.*) Cele proaste absorb mai lacome întunericul. Parc-ar fi niște ochi morți, înțepați de furnici.
- (*Atent.*) Asta și-a cam făcut suma. Buun. Am uitat însă crăpătura dintre ele.
- (*Sudînd-o cu luminarea.*) Liniile drepte îmi mănîncă o groază de fum.
- (*Idee.*) Să te las așa?
- (*Convingere.*) Nu se poate. Lași încheieturile neafumate, toată afumătura se dărîmă.
- (*Se vede o firidă prin apropiere.*) O firidă! Asta-mi mai lipsea! Torni în ea ca-ntr-o gură de iad.
- (*Lucrează ca un zidar, îndeșînd fumul cu mîna, netezîndu-l cu dosul palmei. Își îndreaptă spinarea, oftează.*) O să ajung eu vreodată la altar?
- (*Ca pentru sine, explicativ.*) Acolo sînt sfinții...
- (*Nostalgic.*) Toată viața mi-am visat să luminez o aureolă.
- (*Rugăciune.*) Sfinților, primiți-mă în rîndul vostru măcar ca figurant. Voi sînteți bătrîni, poate-au început să vă doară anii, zugrăviți pe ființa voastră în atîtea etape. Îngăduiți-mi să îndeplinesc măcar

treburile mai neînsemnate din firide și ocnițe. Aș putea, de pildă, să mănînc lumină la Cina-cea-de-taină și să suflu în aureolele voastre, după ce se termină slujba. Iar din cînd în cînd, la distanță de-o jumătate de perete, să-mi fac mîinile pîlnie la gură și să urlu, o dată pentru credincioși și o dată pentru necredincioși : Aleluia ! Aleluia !

— (*Tare, cu gesturi rostogolite prin unghiuri.*) Aleluia ! Aleluia !

CORTINA

TABLOUL II

Același decor. Pereții, pînă la înălțimea Paracliserului, sînt înfloriți de luminări care ard. Paracliserul, mai bătrîn cu o etapă, se plimbă de colo-colo, mai îndreaptă o făclie, mai aprinde alta nouă. Într-un colț, pe undeva, un liliac spînzură cu capul în jos, cu aripile întinse, mărite fantastic de jocul de lumini.

PARACLISERUL (*privind cu admirație*): Mai seamănă și ea a catedrală. Îi trebuia un cor. (*Arată lumînările.*)

- (*Cu emoție.*) Acum e o catedrală în puterea sfințeniei.
- (*Ascultînd.*) Parcă iarba de-afară dă năvală prin zid, crește prin zid. Ca săgețile prin Sfîntul Sebastian.
- (*Căutîndu-l.*) Trebuie să fie pe-aici, pe undeva. Ascultă și el cum crește iarba pe rănilor lui. Cum se umple de verdeată.
- (*Trist.*) Îmbătrînim, ni se duce veacul. Și trebuie să ne umplem cu ceva...
- (*Zimbind, cum trece așa printre torțe.*) Întineresc în golul dintre luminări, îmbătrînesc cînd trec prin para focului. Și iar regenerez în întuneric... Tot așa și el : întinereste în golul dintre săgeți, unde trebuie să se simtă atotputernic și viguros. (*Pauză.*)
- Și pămîntul întinereste în golul dintre lumini.
- (*Arătînd focurile.*) Lipsesc doar mîinile mulțimii implorînd, ținîndu-se de ele ca de niște stele, cînd pămîntul va să cadă în beznă...
- (*Rîde ușor, privind pereții.*) A trebuit să fac și eu o mică minune. Minunile sînt primite sus, dacă sînt puse în slujba unei idei mărețe.

- (*Solemn.*) Te-aștepți în orice clipă să auzi scîncete de copil.
- (*Așteaptă un moment.*) Oricum, eu... dacă dau să scîncesc.
- (*Dă să scîncească.*) Aș ! Mi s-au anchilozat organele, scîncetele se articulează, devin vorbire păcătoasă. Adică, stai... (*Se culcă jos, cu luminarea în mînă.*)
- (*Trei fluturi, frumos colorați, răsar din întuneric și încep să se învîrtească în jurul lumînării.*) Iată-i pe cei trei magi.
- (*Urmărind zborul fluturilor.*) Se roagă, sau mi se pare mie ?
- (*Sunete de orgă. Se aude un fel de cor.*) „Doamne, nu ne mai ajunge becul. L-am lins cu aripile noastre peste tot, pe coapse și pe bot, și sîntem și așa multum număr de trei, dacă-ți mai amintești de drumeții aceia.“
- (*O singură voce.*) „Eu, unul, am arat cîmpia și pre-simțeam de mult lumina asta, și chiar am visat-o nostalgic pe-o floarea-soarelui.“
- (*Altă voce.*) „Eu, cel din dreapta, vin de nu știu unde, din dreapta.“
- (*A treia.*) „Eu, cel din stînga, vin de nu știu unde, din stînga.“
- (*Cor.*) „Acum ne rotim în jurul becului nebuni, stăpîni pe toate legile rotației printre raze, unde am aprins întîi polenul luat din dreapta, din stînga și din centrul luminii. Apoi ne-am aprins aripile, muș-tățile de magi, am rămas numai niște cioturi de magi. Mici cît fluturii. Ne-am tocit pînă aici, am suflat cald prin toate staulele, dar toate erau pus-tii. Și acum, iată, doar un bătrîn în cel de pe urmă staul.“
- (*Amenințător.*) „Vezi să nu ni se termine speranța, Doamne, înaintea aripilor !“
- (*„Corul“ se oprește, orga tace. Paracliserul sare în picioare, se pomenește răcnînd.*) Că nu vedem de nicăieri semnificația că această ardere pur și sim-plu ar însemna vreo minune ! (*Cu fluturări ner-voase din mîini, stinge lumînările.*)

- (*Din întuneric.*) Doamne, poate un bec mai mare, poate altceva...
- (*Scena următoare se petrece pe întuneric. Liliacul se desprinde de pe perete și-ncepe să-i dea ocol. Omul se apără cu mîinile, la început calm, apoi din ce în ce mai speriat.*)
- A înflorit liliacul. Așa ar trebui să fie copacii în iad : să aibă gheare și aripi. Cînd înfloresc, să te izbească din toate părțile.
- (*Se ferește.*) Cînd se-nterupe istoria, apar monștri preistorici.
- (*Rîde tare, sinistru.*) Lupta lui Iacob cu îngerul !
- (*Comun.*) Lasă-mă-n pace, nu vezi că nu sînt Iacob ? Nu sînt nici un Iacob !
- A, te-am prins ! Ai vrut să-mi intri-n păr, blestematule.
- (*Speriat.*) Aoleo, m-a înțepat cu coarnele. Are și coarne ! L-am scăpat !
- Sau eu am coarne, sau eu am gheare, sau eu am aripi negre ? !
- Fugi, liliacule, nu vezi că ne-am încurcat ?
- Ori eu trebuie să fug, să zbor, să mă răstignesc cu capul în jos sub prima birnă ? !
- (*Începe să țipe.*) Mi-a intrat un liliac în piept.
- Sînt o clopotniță bătrînă...
- (*Solemn.*) ...Noaptea, cînd scutur liliicii din mine, ca din rai, pomul oprit, direct cu draci pe ramuri.
- Lasă-i în lume, zic, să se bucure de întuneric, așa cum ne bucurăm noi de lumină, să fie un echilibru perfect, altfel întunericul ar slăbi treptat, dacă n-ar fi încurajat. Lasă-i în lume, zic, să prindă de pe ziduri gîzele, stînd de sentinelă la oameni. Alt rău ce-ar mai putea face ? Să ia legătura cu pomii, cînd se feresc unii de alții... (*Pauză.*)
- S-a dus...
- (*Așteptîndu-l.*) Am intrat în rezonanță cu întunericul și tremur pe întuneric. Sînt făcut din goluri care intră în rezonanță cu lumea, dînd niște ecouri grozave, de cîte ori pămîntul trosnește. fără nici un motiv serios. Sau dintr-o serie de păcate, uitare,

iertate, capitale, care intră în rezonanță de cite ori răsare luna. Tic-tacul lucrurilor mă sperie îngrozitor, degeaba le mut tot mai încolo, tresar, parcă mă trezesc mereu din mine. Am auzit că miine inima îmi va bate mai tare, de-aia acum stau treaz și mă fac că vorbesc sau tac, mă fac că aștept pe cineva și că nu mă sperie deloc zgomotul.

(Zgomote ciudate, filfiri de aripi. Aprinde o luminare, aprinde pe rând luminările de pe un perete. În partea opusă, liliacul se zărește în vechiul loc, ca o frescă.)

- (Face umbre.) Ia te uită !
- (Cu voce stranie.) Zidul ăsta e nebun, nu știu ce are, îmi vād pe el trei umbre, la trei vîrste diferite. N-am făcut niciodată trei umbre pămîntului, cel mult două, o dată într-o duminică, gătit cu vise noi.
- (Uimit.) A mai apărut una, s-a cocoțat sus. Sint cel mai somnambul, peste umbrele normale.
- (Crescendo.) Și încă vreo două ; curg raze la picioarele mele.
- (Studiind luminarea.) Ce fel de lumină, cum o fi căzînd anume ? E drept că au murit prin ziduri fel de fel de oameni, de atîtea milenii se zidesc și mor. Poate mai există suflete nemestecate bine de uitare, memorate bine, vreun crîmpei de ochi, de geană, de gleznă, care prind acum raza mea, și iau forma mea, și se mulțumesc fie chiar și cu forma mea, numai să se mai întruchipeze o dată.
- (Numără.) Trei, patru, cinci...
- (Bucuros.) Am ajuns la șapte.
- (Certîndu-se.) De ce faci șapte umbre pămîntului degeaba ?
- (Trist.) Acum chiar de-aș merge în mîini, în cap, nu mai pot trece de șapte. Toate au o logică...
- (Lucid.) Toate au o limită, și eu nu pot umple catedrala.
- (Continuă o vreme să afume zidul, piatră cu piatră.) S-ar putea auzi măcar orga ! Ceva de îmbătrînire...

- (Începe a străluci altarul, dezvelit din întuneric.) Începe a străluci. Am ajuns la altar, acum înnegrim altarul.
- (Exaltare.) Înnegrirea altarului ! Am ajuns aici tîrîș-grăpiș, luptîndu-mă cu...
- (Oftînd ușurat.) A adiat puțină respirație peste zidurile astea. Puțină abureală...
- (Se reazimă cu fruntea de catapeteasmă, obosit.) Cineva a pictat o biserică pe-o dropie. Era ultima din locurile astea. Toate celelalte fuseseră vîinate. Iar biserică — nu mai era de mult. Și el a pictat una pe dropie. Minunile lui Cristos — pe creastă, pe mustațile de pene lungi și pe gușă. Pe aripi, patimile și punerea în mormînt — pe una ; pe cealaltă aripă — înălțarea la cer. Astea se echilibrează, cică. Ce pui în mormînt cu aripa stîngă, înalți spre cer cînd dai din cea dreaptă. Și invers. Ce înalți, pui în mormînt. Moară de apă cu cupe. A făcut dropia biserică și i-a dat drumul pe cîmp. Alerga toată ziua după ea să se roage.
- „N-ai văzut cumva biserica mea ?“ — întreba pe toată lumea. Într-o zi a sărit pe unul trecînd cu ea, atîrnînd la brîu, însîngerată...
- Eu am însă catedrala mea... Cine mi-ar putea-o împușca ? Și cum să și-o atîrne la brîu ? Că eu aș scoate atunci capul pe fereastră și aș răcni, să mă pomenească : „Uciagașilor !“. (Pauză.)
- Ia să vedem, ce mai scrie pe icoane ? Se simte gălbenușul de ou.
- (Pe gînduri.) Sfinții ies din gălbenuș de ou, ca parașutiștii din avion. Cîtă vreme va mai fi un ou, minunea va plana deasupra noastră.
- (Dă să privească pictura.) Na, că mi-a slăbit vederea.
- (Își face mîna streășină.) Te rogi atîta timp să ți se arate Dumnezeu, și cînd ai ajuns lîngă el, nu-l mai vezi.
- (Oftînd.) Uite, dacă strîng pleoapele, nu se prinde nimic de ele. Doar aerul se lasă prins, ca o oaie Mi-e și milă de el, cît e de blind. Și ochii peste el se desfoaie.

- (*Rugăciune.*) Ghimpe pe ariciul unui scai, țip de sete după sfînta lînă.
- (*Crescendo.*) O, scaiul care și-a pierdut oaia pe-o gură de rai, cine-l mîngîie și cine-l îmbună?
- (*Încet.*) Doamne, tu ești oaia mea cea rătăcită, fără tine mă simt nepereche. Ia-mă-n coadă prin lumea ta infinită, ori măcar în luna cea din ureche... (*Pauză.*)
- Aici, la altar, rugăciunile se aud mai ușor. Sint urechi sfînte pe aici și înseamnă că plîngi chiar în ele. Uite, de pildă, icoana asta. (*Mai aprinde o luminare, își bagă ochii într-o icoană.*)
- (*Surpriză.*) E goală. Numai rama.
- (*Judecînd.*) Pictorul n-a mai apucat s-o facă. S-o fi întîmplat ceva între timp. Între timp întotdeauna este loc pentru ceva.
- (*Luminează și alte rame.*) Pictorul a orbit între timp. Or, știu eu, nu există nimic pentru rame — și el le-a lăsat goale. Să nu existe nici măcar o aureolă?
- Uite, dacă-mi strîng sufletul, nu se prinde nimic în el...
- Oricum, am ajuns departe, foarte departe, cel mai departe...
- (*Gîndindu-se cu teamă.*) O mai fi ceva?
- (*Aproape plîgînd.*) Arborii cresc, le dau mugurii, le pică frunzele și se întreabă: o mai fi ceva?
- Oamenii iubesc, stau de vorbă și mor. O mai fi ceva?
- Morții tac. Scrutează veșnicia și tac. Lasă iarba să-i facă optimiști pînă toamna. Atunci mor din nou peste moartea lor veche, grămadă.
- Și tac, și tac, și tac.
- (*Arătînd cu luminarea drumul parcurs.*) Oricum, am ajuns la altar...
- (*O pauză de nehotărîre, apoi, calm, continuă să lumineze ramele goale.*) Nu trebuie să ne descurajăm numai dintr-atîta. Luminarea trebuie ținută mai departe, ca și cînd totul ar fi în ordine.

CORTINA

TABLOUL III

De-a lungul pereților au apărut schele. La începutul tabloului, Paracliserul poate să mai trebăluiască la ele, să le încerce dacă țin. Pereții au fost înnegriți pînă spre cupolă, unde a mai rămas o fișie îngustă albă. Omul urcă greu acolo, istovit, și își începe treaba.

- PARACLISERUL : Începe să miroasă a mir. Deasupra pămîntului păcătos e un strat gros de untdelemn, care a ieșit la suprafață ca untdelemnul.
- (*Oprindu-se din lucru.*) Oare eu aș putea să dorm pe untdelemn? Să ies deasupra de tot...
 - (*Oftînd.*) ...Și să mă prăjesc la infinit!
 - (*Cu fruntea rezemată de zid.*) Lumina asta aprinsă... Dacă în jur e cineva treaz, mă duc și-l rog să-nchidă ochii. Dacă în apropiere se află vreo santinelă, o forțez să-ncheie pace. Dacă sub fereastră e o floare-nflorită, mă duc și-o privesc pînă a doua zi de dimineată.
 - (*Plimbîndu-se pe schele.*) Stelelor n-am ce le face. Am calculat că aș putea dormi normal peste un milion de veșnicii, cînd s-ar putea produce o eclipsă universală.
 - (*Nervos.*) Dar n-am ce face treaz pînă atunci! (*Continuă să lucreze.*)
 - (*Aproape fericit.*) Există o voluptate și a epuizării. Ce extraordinar trebuie să se simtă lămîia bine stoarsă! „Iată, sint stoarsă de tot. M-am risipit în eter, am acrit toți aștrii, ziua asta pînă-n străfunduri...”

- (*Pe alt ton.*) Pământul, stors printre degetele noastre, oftează și el de plăcere: „Sînt sleit de istorie, de geografie, de geologie, de suflet, de tot — nu mai există mîine, sînt stors definitiv.” (*Oftează.*)
- (*Luminează întîmplător tabloul cu Martiriul Sfintului Sebastian. Surpriză.*) În sfîrșit, un om fericit!
- (*Observîndu-i trupul sfîrtecat de săgeți.*) ...Care și-a luat soarta în propriile-i mîini, în propriul trup, în ochi, în inimă... Care și-a luat soarta în propria-i inimă.
- (*Luminîndu-i pe cei care trag cu săgeți.*) Deși distanța de la care trag e cam mică. Nu e voie să ochești un sfînt de la o distanță mai mică de trei metri. Nu e uman! Omul e fericit că suferă, dar nu trebuie să se întindă prea mult coarda.
- (*Țipînd către păgîni.*) Nu e uman, păgînilor!
- (*Către sfînt.*) Acum ar urma să-i gonesc pe mișei pînă dincolo de turlă, să te dezleg de copacul ăsta nenorocit, să-ți ung rănile și să-ți spăl picioarele! Așa ar fi drept. Numai că nimic nu stă în puterile mele.
- (*Trist.*) Cu toate că eu sînt viu, iar ei sînt morți. Știi ce pot să fac eu, ca om viu? Să stau aici și să plîng. (*Plînge la picioarele sfîntului.*)
- (*Aducîndu-și aminte de ceva.*) Și, după cîte văd, nu e nici măcar iadul... Suferința în afara iadului... nu știu dacă e primită.
- (*Curios.*) Se poate suferi și în afara iadului? S-a dat drumul? S-a generalizat? Oricum, tot o să te dezleg pînă la urmă. Alții la rînd...
- (*Șoptește la ureche.*) ...Sfînții sînt ocrotiți. Cînd sînt mutați în altă parte, cum se întîmplă, sînt luați cu tencuială cu tot. De oameni e mai greu... Fără tencuială...
- (*Surizînd.*) Eu am plecat singur cu tencuiala mea, în cer. Caut peretele. Peretele, auzi?
- (*Arătînd spre cer.*) E acolo.
- (*Ca pentru sine.*) Dumnezeu mi-a făcut semn pe sub cer, semn discret, să nu observe restul lumii. Eu, naivul, credeam că e, ca de obicei, vreun fulger și mă pregăteam să intru-n pămînt, fiindcă de cîte

- ori am fost fulgerat, am intrat în pămînt, cărbune, să-mi treacă electricitatea.
- (*Ducîndu-și degetul la buze.*) De data asta — însuși El.
- (*Speriat.*) Și nu știu ce urmează. Gîndesc mai departe, discut cu sfînții, dau din cap normal... Dar... mi-a făcut semn.
- (*Grav.*) Gestul a fost consumat și nu știu ce mă așteaptă. (*Trece mai departe.*)
- (*Proză.*) Ei, uite și-o piatră foarte albă. Na!
- (*O afumă.*) Înmoi în fum globul pămîntesc. (*Ride.*)
- (*Supărat pe propriul avînt.*) Vorbe pe pereți.
- (*„Notîndu-și” în gînd.*) Uite și asta... să i-o spun.
- (*Tușește, stinge lumînarea.*) Fumul...
- (*Aprinzînd alta.*) Ceara — și ea pe sfîrșite.
- (*Furios.*) De-atîta timp strig la paznic să-mi mai aducă! Mi-ar mai trebui, dacă e să fac treabă solidă, un car, două de... Ia să mai încerc o dată.
- (*Strigă.*) Hei, paznice! Paznice!
- (*Resemnat.*) A, da' de unde!
- (*Confesiune.*) E surd. Nu m-a auzit niciodată. Iar eu...
- (*Iar îl înecă tusea.*) Nu credeam că există pe lume oameni atît de surzi.
- (*Sfătos.*) Chiar discutăm cu primul din pronaos. M-a ținut lîngă el o săptămînă, îi plăcea mirosul cerii, îl gîdila. „Bun fum, zice, unde l-ai găsit? Îmi face bine, deși n-am voie să-l trag în piept.” — „Poate faceți ceva și pentru surzii ăștia”, i-am spus. — „Nu, zice, tot ce putem face e să-i punem paznici.” (*Pauză.*)
- (*Amîntîndu-și.*) Eu veneam din urmă, din nimic... El venea tot din nimic... Numai că peste El apucase să sufle și... se vedea. Dezastrul trebuia, oricum, să se întîmple: cerul ajunsese atunci la un asemenea grad de sfîntenie, încît orice ai fi făcut, mușcai din ceva sau nu mușcai din nimic, mișcai un deget sau nu mișcai un deget, era păcat capital.
- (*Tare.*) Facerea primului om a fost semnul decăderii totale și absolute a cerului.

- (*Gînditor.*) Victimă a dorinței noastre de a ne naște — orbi, surzi, betegi, oricum, numai să ne naștem cîndva, peste o mie, două de ani, oricînd, tîrîș-grăpiș.
- (*Vinovat.*) Noi eram pe-acolo, veneam din urmă. Din nimic. Noi l-am împins din umeri, noi i-am căscat gura cu dinții strălucitori și l-am învățat pe acest copil al pămîntului : „Mușcă și declanșează atomismul ceresc“.
- (*După o mică pauză.*) Și din cauza asta, uite ce paznic am !
- (*Strigă.*) Surdule !
- (*Resemnat.*) Trebuie să mă descurc singur.
- (*Idee.*) Țin luminarea aprinsă doar jumătate din timpul necesar arderii ei. O sting. Cealaltă jumătate de timp o țin stinsă.
- (*Zîmbind.*) Să ardă stinsă, să-i afume pe sfinți în gînd. În jurul flăcării plutește posibilitatea stingerii ei.
- (*Suflă în luminare.*) Buuun ! Acum o aprindem la loc !
- (*O aprinde.*) Economisim și noi cum putem.
- (*Explicîndu-se.*) Pentru că nu pot ajunge în fața Lui fără o luminare întreagă în mînă.
- (*Imaginîndu-și.*) El stă pe nori, sînt nori de bună calitate, care îl țin. Sînt nori care nu plouă cînd el vrea să fie secetă, ca un potop uscat.
- (*Alt ton.*) Veverițele, sărind de pe o picătură pe alta, urcă prin ploaie pînă la coroana norului întunecos. Așa aș vrea, pe gîndurile mele, să urc pînă sus de tot, unde e posibilă liniștea, pentru că viața și moartea s-ar întîmpla mai jos de mine, ca ploaia sub nor. (*Pauză.*)
- (*Trecînd la altă piatră.*) Dar așa, trebuie s-o iau din piatră în piatră.
- (*Calm.*) De-o viață-ntreagă îl caut. Unde ești, Chimiță ? Că tu m-ai legat la ochi și nu pot să-ți spun decît așa, ca un copil.
- (*Plînge.*) Unde ești, Chimiță ? Și albinele îmi sînt pe terminate...
- (*Viziune.*) În biserică picură albine, care trăiesc cît ar arde o luminare. O, ele sînt fericite, în viața asta

- de-o șchioapă, și continuă să facă miere, plus o luminare pentru viața albinelor viitoare. Sfinții încearcă să se scuture de microbii morților aduși aici... Microbii morților aduși aici, microbi care se refugiază pe sfinți, înnebuniți și ei de răul pe care l-au făcut. E o foială pe pereți, toți își scutură pulpanele, în timp ce lumea plînge iar mortului i se pun întrebări :
- (*Tare, cu voce groasă, plină de ecouri.*)
— De ce te-ai născut ?
— De ce-ai trăit ?
— De ce-ai murit ?
- (*Simplu.*) Simplu ca bună ziua, răspunde, mortule, mai iute, iată cronometrul de la mîna arbitrilor din turlă, care a oprit jocul și-ți ține respirația în mînă ca pe o minge dezumflată... Iată, cronometrul a și început să țacăne. Ai un minut pentru fiecare întrebare.
- (*Se aude un cronometru.*) Și mortul tace și s-a retras tot în lacrima din colțul ochiului stîng, uitată acolo de alaltăieri.
- (*Rece.*) Deci, mortul tace și cronometrul face deodată bang ! și se dovedește a fi clopot, și lacrima mortului se sparge... Și microbii se înfig și mai adînc în sfinții care încearcă să se adapteze la situație. Și tencuiala începe să se macine...
- (*La ultimele cuvinte, cronometrul se transformă în bătăi de clopot. După o mică pauză.*) Și eu, ce trebuie să fac EU la toate acestea ? Moartea mea e-n legătură cu mine.
- (*Pe ton de rugăciune.*) Ce trebuie să facem noi, ceilalți ? Cei mulți, dar ceilalți ! După ce tu le-ai făcut pe toate singur, ce ne-a mai rămas și nouă, celor de pe fundul lucrurilor făcute ? De-am putea cel puțin ploaia înapoi măcar potopul, să-l aruncăm în sus în patruzeci de zile și un miliard de nopți, pedepsindu-te pentru păcatele tale ! Sau să-l ningem și să zburăm călare pe cîte-un fulg spre stelele lacome de ninsoare ! Și să te troienim, în hibernare, ca înainte de facere, și să-ți dăm prin gînd ca niște avalanșe prin vis. Și să ne gîndești pe fiecare în

parte de la început. Și să ne răzgîndești de la început. Și să nici nu ne mai faci! Și să ne lași în pace!

— (*Tipînd.*) Să ne lași în pace! Să ne lași dracului în pace, Doamne!

(*Ușa catedralei se deschide, scîrîind prelung. Intră Paznicul.*)

PAZNICUL (*scărpînîndu-se cu cheia în ureche. Dă cu ochii de schele*): Na! (*Iese, revine cu niște scule și începe să le demonteze.*)

PARACLISERUL (*sus, cu treaba lui*): Aproape că-l pipăi. Dar cum mai pîlpîie lumina asta! O, de-aș mai avea puțină ceară! (*Strigă către Paznicul pe care nu-l vede.*) Hei! Hei!

PAZNICUL (*n-aude. Trage o scîndură, ori o bară de fier, ceva, și schelăria, pînă sus, se dărîmă. Iese.*)

PARACLISERUL (*plutînd cu lumina lui, sus, în turlă, ca într-o minune*): Acum o țin mai mult stinsă, suflu în ea, suflarea mea o încălzește și scoate un fel de abur subțire, care se depune pe pereți. De-aș avea putere să duc pînă la capăt această ctitorie!

— (*Încurajîndu-se.*) Nu mai e chiar așa mult, sînt aproape de săgeata înălțată ca un deget care are ceva de spus.

— (*Curios.*) Ce-o fi avînd de spus?

— (*Sleit de puteri.*) Dacă nu te dor pleoapele cînd le închizi. Dacă nu-ți zăngăne genele, ca două cortine de sulii otrăvite. Dacă nu te strînge întunericul în fiecare seară, ca o ușă care-ți prinde mîna, apoi glezna, apoi gîtul. Dacă nu te otrăvesc dinții cînd îi înghiți, de cîte ori tragi aer în piept, punîndu-i la loc cînd oftezi, într-un veșnic box cu infinitul...

— (*Hotărîre bruscă.*) N-o mai termin. Lăsați-mă să cobor, o biserică mai neagră decît asta nu mai pot face. Așa că nu vă fie frică...

— (*Dă să coboare.*) Încet, încet. Să mă țin bine de schele...

— (*Observă că i s-au luat.*) Scările! Repede, scările! Cine mi-a furat scările? Cad... Mă întorc jos, la temelie, adînc, lingă sfinții părinți care nici ei n-au

înțeles mai mult decît că sînt sfinții părinți. Mă lungesc lingă ei, îmi trag o lespede pînă peste cap, una veche, cu scrisul cam șters, de nu se mai deslușește nimic decît o înșiruială de litere, care, oricît s-ar căzni, nu mai pot face nici un cuvînt. Și va fi bine așa... C-o să fie liniște — și n-o să se deslușească nimic.

— (*Observă că plutește.*) Deci, nu cad.

— (*Contrariat.*) Nu se poate... Am dreptul la prăbușire, ca orice corp.

— Ca orice corp viu cînd cade mort.

— Ca orice corp mort cînd cade și nu învie.

— (*Resemnăt.*) Înseamnă că e timpul să mi se arate.

— (*Infricoșat.*) Doamne, sînt aici în vîrf, bucuros, tocmai în vîrf, unde de obicei plutești Tu. Eu ți-am făcut fum, după puterile mele, încălecă pe el și mi te-arată... Iată, merg în fața ta și-ți spun:

— Vreau să-ți vorbesc. Iar tu îmi răspunzi:

— Vorbește!

— (*Aproape plîngînd.*) Acum eu te întreb așa:

— Ce mai faci, Doamne?

— Ce mai faci, Doamne? Ce-ți mai fac icoanele? Că tu ai un milion de icoane vechi, pictate frumos de meșteri iscusiți, care te arată într-un milion de chipuri. Ba un munte, ba o apă, ba o pîine. Și eu am venit să te văd într-un singur fel. Și am luat-o de jos în sus. M-am rugat de toate pietrele, de toți sfinții, am crezut în toate lucrurile, în firide și ocnițe și în crăpăturile lespezilor. Mi-am suflat sufletul pe toți pereții să mă pot urca pînă aici.

(*Partea de sus a trupului a dispărut în golul boltei.*)

— Doamne, am venit să-ți mulțumesc pentru fum.

— (*Tăcere îndelungată.*) Acum... parcă m-aș întoarce... O fi nimerit vreunul... Știi, să nu creadă că pînă și Paracliserul... Numai că... unde-or fi dispărut? Încropisem niște schele... schele... Nu puteam să mă urc pe pereți... Și uite, calc în jos... (*ingrozit*) și alunec în sus! Iar tu nu te vezi... în afară de mine.

- Căci nu mai e nimeni mai sus decît mine. Iar eu plutesc, Doamne, pe nori, ca tine.
- (*Revelație.*) Și nu mai pot să cad, ca și tine. Lumea e de-a dreapta și de-a stînga mea. Iar eu sînt în mijloc...
- (*Înțelegînd.*) Atunci...
- (*Strigă.*) Eu !
- (*Plîngînd.*) Atunci... Îmi pare rău și de mine.
- (*Pauză.*)
- Și mukul ăsta de lumîinare... Să văd dacă mai e bun de ceva...
- (*Își aprinde veșmintele.*) O să-l las să ardă... pînă la capăt... Așa, de sufletul meu...
- (*Sus nu mai e decît un rug, aruncînd lumini fantastice peste catedrala neagră.*)
- Așa... de sufletul... meu.

CORTINA